

**ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ**

PHẠM MAI LINH

**PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ
TRONG THỊ TRƯỜNG NỘI DUNG SỐ TẠI VIỆT NAM**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ KINH TẾ
CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH**

Hà Nội – 2016

ĐẠI HỌC QUỐC GIA HÀ NỘI

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ

PHẠM MAI LINH

**PHÂN TÍCH HOẠT ĐỘNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ
TRONG THỊ TRƯỜNG NỘI DUNG SỐ TẠI VIỆT NAM**

Chuyên ngành: Quản lý Kinh tế

Mã số: 60 34 04 10

LUẬN VĂN THẠC SĨ QUẢN LÝ KINH TẾ
CHƯƠNG TRÌNH ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS, TS. NGUYỄN VIỆT KHÔI

**XÁC NHẬN CỦA
CÁN BỘ HƯỚNG DẪN**

**XÁC NHẬN CỦA CHỦ TỊCH HĐ
CHẤM LUẬN VĂN**

Hà Nội – 2016

MỤC LỤC

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT.....	i
DANH MỤC BẢNG BIỂU	ii
DANH MỤC HÌNH	i
MỞ ĐẦU	3
CHƯƠNG I: MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ TRONG THỊ TRƯỜNG NỘI DUNG SỐ	Error! Bookmark not defined.
1.1 Thương mại điện tử	Error! Bookmark not defined.
1.1.1 Định nghĩa thương mại điện tử	Error! Bookmark not defined.
1.1.2 Vai trò của thương mại điện tử	Error! Bookmark not defined.
1.1.3 Các loại hình thương mại điện tử...	Error! Bookmark not defined.
1.2 Nội dung số	Error! Bookmark not defined.
1.2.1 Định nghĩa Nội dung số	Error! Bookmark not defined.
1.2.2 Đặc điểm của các dịch vụ nội dung số	Error! Bookmark not defined.
1.3 Mối quan hệ giữa thương mại điện tử và thị trường nội dung số	Error! Bookmark not defined.
1.4 Hoạt động TMĐT trong thị trường nội dung số trên thế giới	Error! Bookmark not defined.
1.4.1 Tổng quan về số liệu người giao dịch thương mại điện tử qua Internet trên thế giới.....	Error! Bookmark not defined.
1.4.2 Tình hình phát triển Thương mại điện tử của thị trường nội dung số trên thế giới	Error! Bookmark not defined.
1.5 Các tiêu chí đánh giá và yếu tố ảnh hưởng đến việc phát triển TMĐT trong thị trường nội dung số ở Việt Nam	Error! Bookmark not defined.
1.5.1 Nhân tố kinh tế	Error! Bookmark not defined.
1.5.2 Môi trường pháp lý.....	Error! Bookmark not defined.
1.5.3 Phát triển khoa học công nghệ	Error! Bookmark not defined.
1.5.4 Thói quen tiêu dùng của người dân	Error! Bookmark not defined.

CHƯƠNG II: THỰC TRẠNG THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ TRONG THỊ TRƯỜNG NỘI DUNG SỐ Ở VIỆT NAM GIAI ĐOẠN 2006 - 2014

2.1 Tình hình phát triển TMĐT trong thị trường nội dung số ở Việt

Nam giai đoạn 2006-2014.....Error! Bookmark not defined.

2.1.1 Sự xuất hiện và hoàn thiện các luật định về TMĐT và kinh doanh nội dung số tại Việt Nam.....**Error! Bookmark not defined.**

2.1.2 Đặc điểm thị trường nội dung số ở Việt Nam**Error! Bookmark not defined**

2.1.3 Một số mô hình về phát triển TMĐT trong thị trường Nội dung số ở Việt Nam.....**Error! Bookmark not defined.**

2.2 Đánh giá thực trạng phát triển TMĐT trong thị trường nội dung

số ở Việt Nam giai đoạn 2006-2014.....Error! Bookmark not defined.

2.2.1 Những mặt tích cực**Error! Bookmark not defined.**

2.2.2 Những mặt tồn tại, hạn chế**Error! Bookmark not defined.**

CHƯƠNG III: MỘT SỐ GỢI Ý GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN THƯƠNG MẠI ĐIỆN TỬ TRONG THỊ TRƯỜNG NỘI DUNG SỐ Ở VIỆT NAM

TRONG THỜI GIAN TỚI.....Error! Bookmark not defined.

3.1 Định hướng phát triển TMĐT ở Việt NamError! Bookmark not defined.

3.2 Một số gợi ý giải pháp phát triển.....Error! Bookmark not defined.

3.2.1 Đẩy mạnh hoạt động đào tạo, phổ biến kiến thức**Error! Bookmark not de**

3.2.2 Hoàn thiện môi trường pháp lý**Error! Bookmark not defined.**

3.2.3 Định hướng nội dung phát triển**Error! Bookmark not defined.**

3.2.4 Tăng tính năng bảo mật, an toàn thông tin**Error! Bookmark not defined.**

3.2.5 Tăng cường thanh tra, kiểm tra, giám sát**Error! Bookmark not defined.**

3.2.6 Chủ động, tích cực tham gia hợp tác quốc tế**Error! Bookmark not defined**

KẾT LUẬN**Error! Bookmark not defined.**

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....6

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

<i>STT</i>	<i>Ký hiệu</i>	<i>Nguyên nghĩa</i>
	<i>Tiếng Việt</i>	
1	CNTT	Công nghệ thông tin
2	DN	Doanh nghiệp
3	NDS	Nội dung số
4	TMĐT	Thương mại điện tử
5	XNK	Xuất nhập khẩu
	<i>Tiếng Anh</i>	
6	APEC	Asia Pacific Economic Cooperation
7	B2B	Business to Business
8	B2C	Business to Consumer
9	B2G	Business to Government
10	C2C	Consumer to Consumer
11	CPI	Consumer Price Index
12	DCI	Digital Content Industry
13	EU	Europe Union
14	G2C	Government to Consumer
15	GDP	Gross Domestic Product
16	LAN	Local Area Network
17	LBS	Location Base Service
18	SMS	Short Message Services
19	UNCTTRA	United Nations Commission on International Trade Law
20	VINASA	Vietnam Software and IT services Association
21	WTO	World Trade Organization

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Thứ hạng doanh thu game của Việt Nam trên thế giới năm
2014.....**Error! Bookmark not defined.**40

DANH MỤC HÌNH

- Hình 1.1: Mô hình phân loại loại hình TMĐT theo mức độ số hóa **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 1.2: Số liệu người sử dụng Internet trên toàn thế giới giai đoạn 2005-2014..... **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 1.3: Tỷ lệ phát triển của công nghệ thông tin và truyền thông trên thế giới giai đoạn 2001-2014. **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 1.4: Diễn biến tăng trưởng GDP và CPI của Việt Nam giai đoạn 2000 – 2014..... **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 1.5: Tương quan giữa số lượng người sử dụng Internet và tên miền .vn tại Việt Nam giai đoạn 2003-2012..... **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.1: Doanh thu 3 lĩnh vực chính của Nội dung số Việt Nam năm 2004 và 2009 **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.2: Thống kê top 10 website có lượng truy cập lớn ở Việt Nam (tháng 04/2015) **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.3: Tỷ lệ sử dụng Internet trên di động của người Việt Nam **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.4: Tỷ lệ doanh nghiệp có phương tiện quảng bá online và doanh nghiệp có tham gia hoạt động TMĐT giai đoạn 2005-2014. **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.5: Số trường đào tạo TMĐT năm 2008 và 2010 **Error! Bookmark not defined.**
- Hình 2.6: Lý do người dân chưa tham gia mua sắm trực tuyến **Error! Bookmark not defined.**

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Trong 15 năm trở lại đây, lĩnh vực công nghệ thông tin và truyền thông ở Việt Nam đã và đang có những bước phát triển mạnh mẽ, đóng góp một vai trò quan trọng trong đời sống nhân dân. Số lượng người sử dụng Internet ở Việt Nam tính đến hết tháng 12/2014 lên tới khoảng 36 triệu người chiếm 39% dân số; gấp 2.4 lần số lượng người sử dụng vào năm 2006 [3, tr.72]. Việt Nam được đánh giá trong top 20 các quốc gia có số người sử dụng Internet nhiều nhất trên thế giới. Đặc biệt, giới trẻ Việt Nam có khả năng thích ứng nhanh và đam mê tìm hiểu những công nghệ mới. Ưu điểm này không phải một quốc gia đang phát triển nào cũng có được. Thêm vào đó, sự quan tâm đầu tư của nhà nước và chính phủ cho lĩnh vực công nghệ thông tin ngày càng được thúc đẩy do quan điểm đây là một ngành kinh tế mũi nhọn, đóng vai trò quan trọng trong nền kinh tế quốc dân.

Với đà phát triển kỹ thuật, khoa học công nghệ ngày càng ở tốc độ nhanh, rất nhiều tổ chức, cá nhân đã học tập và sử dụng nguồn lực này như một công cụ hữu hiệu để phục vụ mục đích càng ngày càng cao của cuộc sống. Có nhiều ứng dụng Internet đã được sử dụng để thỏa mãn nhu cầu hàng ngày của các đối tượng khách hàng cũng như hỗ trợ việc tiện lợi trong chính những tổ chức kinh doanh. Điều này đi đôi với sự phát triển các website thương mại, trao đổi mua bán các sản phẩm và dịch vụ online. Kinh doanh qua internet hiện nay đang là 1 hướng phát triển tích cực theo xu thế chung của thế giới. Nó đóng vai trò quan trọng việc phân phối hàng hoá, dịch vụ, quản lý và chuyên môn hoá công việc.

Trong các sản phẩm được thương mại hoá trên các phương tiện điện tử hiện nay, không sản phẩm nào có được ưu thế dễ dàng tiếp cận như những sản phẩm nội dung số bởi những ưu điểm về sự tiện lợi trong cùng hệ thống mạng

cũng như phân phối nội dung. Nhiều mô hình trên thế giới đã chứng minh đây là một thị trường tiềm năng cho việc phát triển hình thức thương mại điện tử. Câu hỏi đặt ra cho lĩnh vực thương mại điện tử trong thị trường nội dung số tại Việt Nam: tại sao doanh thu và quy mô hiện tại vẫn chưa thực sự xứng đáng với tiềm năng của nó? Điều này xuất phát từ việc chưa được chú trọng đúng mức hay thương mại điện tử tại Việt Nam chưa tìm được lối đi của riêng mình? Chiến lược phát triển Công nghệ thông tin và truyền thông đã đặt thương mại điện tử (TMĐT) như một trong những trụ cột chính của phát triển CNTT. Thêm vào đó, trong môi trường tiếp cận với các nội dung số hóa của người dân hiện nay, lĩnh vực thương mại điện tử đóng một vai trò chủ đạo, mang tính chất gắn kết. Như vậy, bài toán đặt ra với việc phát triển thương mại điện tử trong thị trường nội dung số chính là sự kết hợp thống nhất một cách phù hợp của Kế hoạch tổng thể phát triển TMĐT với Chiến lược phát triển CNTT và truyền thông cũng như kế hoạch phát triển thị trường nội dung số của nhà nước và Chính phủ Việt Nam.

Trong luận văn này, tác giả tập trung nghiên cứu trả lời câu hỏi về tình trạng và giải pháp cho các vấn đề của hoạt động thương mại điện tử trong thị trường nội dung số ở Việt Nam. Đây không phải lần đầu tiên chuyên đề về TMĐT được đưa lên phân tích, nhưng xét ở khía cạnh kinh doanh, định hướng cho các sản phẩm nội dung số thì đây là một chủ đề còn khá mới mẻ. Đặc biệt, trong giai đoạn thị trường nội dung số bùng nổ trong những năm gần đây, cần phải chú trọng vào vấn đề TMĐT để tìm ra những bước đi đúng đắn cho nền kinh tế nói chung và những người tham gia hoạt động trong lĩnh vực này nói riêng. Xét về góc độ thời gian, sau gần 10 năm, kể từ khi Luật giao dịch điện tử ở Việt Nam chính thức có hiệu lực, người dân, doanh nghiệp cũng như chính phủ Việt Nam đã có những kiến thức cũng như trải nghiệm nhất định về giao dịch thương mại thông qua mạng Internet; đây là một thời điểm quan trọng và mấu

chốt để có được cái nhìn phân tích đúng đắn về những mặt được cũng như chưa được để từ đó hoàn thiện hơn những định hướng tương lai cho thương mại điện tử trong thị trường nội dung số ở Việt Nam, để lĩnh vực này thực sự xứng tầm với những gì chúng ta đã kì vọng cũng như bắt kịp cùng với xu hướng phát triển của thế giới.

2. Tình hình nghiên cứu của đề tài hiện nay

Lĩnh vực thương mại điện tử là lĩnh vực được quan tâm khá sâu sắc nên đã có rất nhiều cá nhân, tổ chức ở Việt Nam và trên thế giới thực hiện các nghiên cứu về lĩnh vực này. Dưới đây, tôi xin giới thiệu tên một số tài liệu của một số nhà nghiên cứu các dịch vụ nội dung số và thương mại điện tử ở Việt Nam và trên thế giới, trong đó cũng có một số tài liệu được trích dẫn trong phần nội dung của bài nghiên cứu: TS. Nguyễn Đăng Hậu với “Kiến thức thương mại điện tử”; TS. Lê Hồng Minh với báo cáo “Tầm nhìn nội dung số Việt Nam 2004-2014”; Bộ Công Thương với báo cáo “Tổng quan về các hoạt động của WTO liên quan tới thương mại điện tử”; Bộ thương mại với “Kế hoạch tổng thể phát triển Thương mại điện tử ở Việt Nam giai đoạn 2006-2010”; Bộ Công thương với các báo cáo thường niên về tình hình thương mại điện tử qua các năm; các tác giả Efraim Turban, Jae K. Lee, David King, Ting Peng Liang, Deborah Turban với Electronic Commerce 2010: A Managerial Perspective.

Các tài liệu nghiên cứu trên đều có nội dung nêu ra những định nghĩa cơ bản về Nội dung số, Thương mại điện tử cũng như phản ánh những thực trạng trong thời gian qua về từng vấn đề riêng rẽ của Việt Nam và trên thế giới. Một số bài nghiên cứu của các tác giả TS Lê Hồng Minh, tác giả Jae K. Lee đã có những phân tích về mặt tích cực cũng như tiêu cực về tình hình thương mại điện tử, đưa ra được nhưng cái nhìn khái quát và định hướng về nội dung này trong thị trường hiện nay.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

Tiếng Việt:

1. Bộ Bưu Chính Viễn Thông (2006), *Dự thảo Chương trình phát triển Công nghiệp nội dung số đến 2010*, Hội Thảo Vụ Công nghiệp CNTT, Hà Nội.
2. Bộ Công Thương (2008), *Tổng quan về các hoạt động của WTO liên quan tới thương mại điện tử*, Tài liệu nghiên cứu, Bộ Công Thương, Hà Nội.
3. Bộ Công thương (2014), *Báo cáo thương mại điện tử Việt Nam 2014*, Báo cáo, cục Thương mại điện tử và Công nghệ thông tin, Hà Nội.
4. Bộ Thông tin và truyền thông (2014), *Báo cáo tài nguyên Internet Việt Nam năm 2014*, Báo cáo, Trung tâm Internet Việt Nam - Bộ thông tin và Truyền thông, Hà Nội.
5. Bộ Thông tin truyền thông (2014), *Công nghệ thông tin và truyền thông Việt Nam 2014*, Ấn bản, Nxb Thông tin và Truyền thông, Hà Nội.
6. Bộ Thương mại (2005), *Kế hoạch tổng thể phát triển Thương mại điện tử ở Việt Nam giai đoạn 2006-2010*, Dự thảo 2, Hà Nội.
7. Cimigo Việt Nam (2011), *Báo cáo Net Citizens Việt Nam năm 2011 tình hình sử dụng và tốc độ Phát triển Internet tại Việt Nam*, Báo cáo năm, Tổ chức Cimigo Việt Nam, Hà Nội
8. Lê Hồng Minh (2009), *Tầm nhìn Nội dung số Việt Nam 2004 – 2014*, Báo cáo tại hội nghị Game & Nội dung số, Bộ TTTT, Hà Nội.
9. Nguyễn Đăng Hậu (2004), *Kiến thức thương mại điện tử*, Tài liệu nghiên cứu, Viện đào tạo Công nghệ và Quản lý Quốc tế, Hà Nội.
10. Quốc hội nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam (2009), *Lệnh số 12/2009/L - CTN công bố Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật sở hữu trí tuệ*, Hà Nội.

11. Quốc hội nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam (2005), *Luật giao dịch điện tử số 51/2005/QH11*.
12. Thủ tướng Chính phủ (2007), *Nghị định 71/2007/NĐ-CP về hướng dẫn thực hiện một số điều Luật Công nghệ thông tin*, Hà Nội.
13. Thủ tướng Chính phủ (2010), Quyết định số 1073/QĐ-TTg về việc phê duyệt Kế hoạch tổng thể phát triển thương mại điện tử giai đoạn 2011 - 2015, Hà Nội.
14. UNICEF (2011), *Tình hình trẻ em thế giới năm 2011 tại Việt Nam*, Báo cáo, UNICEF, Hà Nội.
15. Viện năng suất Việt Nam (2014), *Báo cáo năng suất Việt Nam*, Báo cáo, Viện năng suất Việt Nam, Hà Nội.

Tiếng Anh

16. Efraim Turban, Jae K. Lee, David King, Ting Peng Liang, Deborrah Turban (2009), *Electronic Commerce 2010: A Managerial Perspective*, Prentice Hall, United States
17. Ekow Nelson, Howard Kline and Rob van den Dam (2007), *A future in content(ion)*, IBM Institute for Business Value, IBM Corporation, United States of America.
18. International Telecommunication Union (2014), *ICT Facts and Figures*, Switzerland
19. Unilever, ESPN, Mindshare, *Media 2015-the future of media*.
20. United Nations Commission on International Trade Law UNCITRAL (1996), *Model Law on Electronic Commerce with guide to enactment*, United Nations Publication, New York.

Website:

21. <http://alexa.com>
22. <http://ihbvietnam.com>

23. <http://newzoo.com>
24. <http://royal.pingdom.com/>
25. <http://tuoitre.vn>
26. <http://vinasa.org.vn>
27. <http://vi.wikipedia.org>
28. <http://vnexpress.net>
29. [www.vnnic.vn.](http://www.vnnic.vn)